

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра фінансів

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради
01.04.2024
протокол № 04, п. 07

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 01.04.2024 № 52

**ФІНАНСИ, ГРОШІ ТА КРЕДИТ
FINANCE, MONEY AND CREDIT**

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр»	«bachelor»
Галузь знань	07 Управління та адміністрування /	Management and administration
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок /	Finance, Banking, Insurance and Stock Market
Освітня програма	Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок /	Finance, Banking, Insurance and Stock Market

Розробник: Маршук Ліна, кандидат економічних наук

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» - Гнидюк Інна, кандидат економічних наук, доцент

Обговорено та схвалено:

на засіданні кафедри фінансів від 14.03.2024 р. протокол № 04;

на засіданні вченої ради обліково-фінансового факультету від 21.03.2024 р. протокол № 03.

Рецензенти:

Романовська Юлія, доктор економічних наук, доцент.

Каращенко Ольга, начальник відділення №232/01 ПАТ АБ «УКРГАЗБАНК», м. Вінниця

Редактор: Фатєєва Т.

Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 15.04.2024 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,22.
Обл.-вид. арк. 1,04. Тираж 2. Зам. № 73.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ:

Метою вивчення освітнього компоненту «Фінанси, гроші та кредит» є формування у здобувачів вищої освіти економічного мислення, наукового розуміння історії становлення та стану сучасної системи фінансових та системи грошово-кредитних відносин. В ході його вивчення студенти повинні отримати систему знань про дію об'єктивних законів грошового обігу та фінансів, про мету, задачі та методи державного регулювання сфери фінансових та грошово-кредитних відносин, про фінансову та грошову системи в країні. Фінанси відіграють надзвичайно важливу роль у суспільстві. Вони формують його життєдіяльність, його потенціал, забезпечуючи при цьому реалізацію поставлених кожною людиною, кожним підприємством та державою завдань і цілей. Розуміння сутності грошей, кредитних відносин, валютних відносин, принципів побудови та функціонування кредитної і банківської системи дозволяє об'єктивно оцінювати фінансове середовище, в якому функціонує господарюючий суб'єкт і приймати ефективні фінансові рішення в процесі управління його діяльністю.

Освітній компонент «Фінанси, гроші та кредит» відноситься до числа обов'язкових дисциплін для підготовки бакалаврів за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньою програмою «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Предметом освітнього компоненту «Фінанси, гроші та кредит» є система фінансових та грошово-кредитних відносин в суспільстві та закономірності її розвитку та функціонування. Завданням вивчення освітнього компоненту «Фінанси, гроші та кредит» є теоретична і практична підготовка студентів з питань, які вирішуються відповідними державними установами в ході регулювання грошового обігу, фінансових та кредитних відносин.

Результати вивчення освітнього компоненту його місце в освітньому процесі.

Результатом вивчення освітнього компоненту «Фінанси, гроші та кредит» для освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» є формування комплексу компетентностей:

- інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

- загальні компетентності:

ЗК 6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

- фахові компетентності:

ФК 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

ФК 2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ФК 6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування *та фондового ринку*.

ФК 9. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

Програмні результати навчання здобувачів з освітнього компоненту «Фінанси, гроші та кредит» полягають:

ПРН 1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПРН 2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПРН 3. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПРН 5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система, страхування *та фондові ринки*).

ПРН 8. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПРН 12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПРН 13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПРН 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

Міждисциплінарні зв'язки: робоча програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів та базується на знаннях повної загальної середньої освіти.

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних

критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Для очної (денна, вечірня) форми навчання поточна робота оцінюється в 100 балів, підсумковий контроль (екзамен) оцінюється в 100 балів.

До екзамену допускаються всі здобувачі вищої освіти, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів.

Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компоненту для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену.

Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компоненту, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).

Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компоненту для здобувачів заочної форми навчання оцінюється в 100 балів, відповідно до Положення про організацію освітнього процесу від 07.02.2022 № 38 (зі змінами).

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового контролю, має право звернутися із проханням перегляду оцінки, одержаної на екзамені, відповідно до Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів від 07.02.2022 № 32.

**Обсяг освітнього компоненту в кредитах та його розподіл
(тематичний план)**

Назва теми	Кількість годин			Форми контролю	Бальна оцінка	
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні			СРС
Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль	11	2	4	5	В, РПЗ, Т, П, Д, ТЕ	6
Тема 2. Фінансова система	13	4	4	5	В, РПЗ, УД, Т, П, Д	6
Тема 3 Фінансова політика і фінансовий механізм	12	2	4	6	В, УД, Т, РМГ, П, Д	6
Тема 4. Фінанси суб'єктів господарювання	12	4	2	6	В, РПЗ, РЗ	3
Тема 5. Державні фінанси	14	4	4	6	В, РПЗ, Т, РЗ, П, Д	6
Тема 6. Податки та податкова система	14	4	4	6	РПЗ, РЗ, П, Д, РМГ, УД	6
Тема 7. Бюджет і бюджетна система	14	4	4	6	РПЗ, РЗ, Д, П, Т, ТЕ	6
Тема 8. Місцеві фінанси	10	2	2	6	В, УД, Т	3
Тема 9. Грошовий оборот	12	2	4	6	РПЗ, РЗ, П, Д, РМГ, Т	6
Тема 10. Грошові системи	12	2	4	6	РЗ, Д, П, Т, РПЗ, РМГ	6
Тема 11. Інфляція та грошові реформи	12	4	2	6	В, Т, РЗ	3
Тема 12. Кредит та кредитна система	12	4	2	6	РПЗ, Т, РЗ	3
Тема 13. Валюта та валютні системи	12	4	2	6	В, Т, РЗ	3
Індивідуальне завдання				20	ІЗ	37
Разом	180/6	42	42	96		100
Підсумковий контроль	Екзамен					

Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах:

В – відповідь на практичних заняттях – 1 бал

РПЗ – розв'язання практичних завдань – 1 бал

УД – участь у дискусії – 1 бал

Т – тестування – 1 бал

РЗ – розв'язування задач – 1 бал

ТЕ – твори-есе – 1 бал

РМГ – робота в малих групах – 1 бал

Д – доповідь – 1 бал

П – презентація – 1 бал

ІЗ – індивідуальне завдання – балів (творчий проєкт / участь у наукових заходах) 37 балів

Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів.

II. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Зміст освітнього компоненту (теми програми).

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ ФІНАНСІВ, ЇХ ФУНКЦІЇ І РОЛЬ

Фінанси як економічна категорія. Історичні аспекти становлення, функціонування та розвитку фінансів. Об'єктивні передумови існування фінансів. Характерні ознаки фінансів, їх суспільне призначення, двоїста сутність фінансів. Фінанси як суспільні, економічні, грошові, розподільчі, фондоутворюючі відносини. Фінансові фонди як матеріальні носії фінансових відносин.

Функції фінансів. Розподільча функція та механізм її дії в ринкових умовах. Первинний і вторинний фінансовий розподіл. Об'єкти і суб'єкти фінансового розподілу. Контрольна функція фінансів. Суспільне призначення фінансового контролю як форми реалізації контрольної функції фінансів. Дискусійні питання щодо суті і функцій фінансів.

Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями в процесі вартісного розподілу. Фінанси і ціна. Фінанси і заробітна плата. Фінанси і кредит.

Фінансові ресурси, їх суть і призначення. Класифікація фінансових ресурсів. Роль і значення централізованих фондів у забезпеченні загальнодержавних потреб. Децентралізовані фінансові ресурси: суть, склад, роль у фінансуванні потреб розширеного відтворення. Фінансові резерви: види та методи формування. Механізм формування та використання фінансових ресурсів суспільства.

ТЕМА 2. ФІНАНСОВА СИСТЕМА

Суть і поняття фінансової системи країни. Структура фінансової системи України. Принципи побудови фінансової системи.

Типологізація та структуризація фінансових систем за територіальною ознакою і типами економічних систем. Організаційна структура фінансової системи. Внутрішня побудова фінансової системи.

Сфери та ланки фінансових відносин: державні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, міжнародні фінанси. Фінансовий ринок як забезпечуюча ланка фінансової системи. Фінансові відносини на світовому ринку.

ТЕМА 3. ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА І ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ

Фінансова політика - складова частина економічної і соціальної політики. Ланки фінансової політики. Фінансова стратегія. Фінансова тактика. Фінансова політика України на сучасному етапі.

Суть фінансового механізму і його складові елементи. Фінансові методи. Фінансові важелі, стимули, санкції. Організаційна структура і правовий режим фінансового механізму. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою.

Управління фінансами. Об'єкти і суб'єкти управління. Функціональні ланки процесу управління фінансами. Стратегічне й оперативне управління. Автоматизовані системи управління фінансами.

Фінансове планування: суть, принципи, завдання. Етапи і методи фінансового планування. Система фінансових планів, їх характеристика. Зведений

баланс фінансових ресурсів держави. Фінансове планування на загальнодержавному, галузевому та територіальному рівнях. Фінансові плани підприємств та організацій. Реформування фінансового планування в умовах розвитку ринкових відносин.

Фінансовий контроль. Суть, мета, завдання фінансового контролю. Принципи фінансового контролю. Класифікація фінансового контролю. Види, форми, методи фінансового контролю. Органи фінансового контролю та їх повноваження. Напрями підвищення дієвості фінансового контролю.

ТЕМА 4. ФІНАНСИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Суть, функції, основи організації фінансів підприємств. Форми фінансування підприємницької діяльності. Класифікація грошових нагромаджень підприємств. Фінанси комерційних підприємств. Комерційний розрахунок і самофінансування. Грошові нагромадження підприємств. Дохід, порядок його розподілу. Операційний прибуток. Соціально-економічне значення прибутку і порядок його розподілу. Показники рентабельності. Фонди цільового фінансування, що формуються за рахунок прибутку.

Фінанси підприємств різних форм власності, організацій та підприємств, що здійснюють неприбуткову діяльність. Форми й методи фінансового забезпечення установ невиробничої сфери. Кошторисне фінансування бюджетних організацій. Нормування бюджетних асигнувань. Бюджетне фінансування установ освіти, науки, підготовки кадрів, охорони здоров'я, соціального забезпечення. Позабюджетні кошти бюджетних установ, їх види та порядок використання.

Фінанси громадських організацій і благодійних фондів. Джерела фінансування громадських організацій.

ТЕМА 5. ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ

Державні фінанси як елемент фінансової системи. Склад і структура державних фінансів. Грошові потоки на макроекономічному рівні. Ланки та рівні державних фінансів.

Фінансові ресурси держави. Склад і джерела формування державних доходів. Державні видатки: види, норми та напрями використання.

Державні фінанси у системі економічних важелів. Кейнсіанська теорія бюджетного регулювання економіки. Економічні доктрини «економіки попиту» та «економіки пропозиції», їх вплив на фінансові важелі регулювання соціально-економічних процесів.

Проблеми функціонування державних фінансів в економіках перехідного типу.

ТЕМА 6. ПОДАТКИ ТА ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Суть податків та їх характерні ознаки. Елементи податку. Об'єкти оподаткування. Суб'єкт, платник, носій податку. Джерела сплати податків. Масштаб вимірювання податкової бази. Податкова ставка. Податкові пільги.

Класифікація податків. Види податків. Прямі податки. Непрямі податки.

Податкова система: суть, структура, основи побудови. Принципи і методи оподаткування. Податкова політика України на сучасному етапі.

Податок на додану вартість (ПДВ). Соціально-економічна суть ПДВ. Платники, об'єкт, база нарахування податку. Пільги й ставки ПДВ. Порядок обчислення ПДВ до сплати в бюджет.

Механізм справляння акцизного податку.

Платники, об'єкти оподаткування податку на прибуток підприємств. Пільги та ставки податку. Порядок сплати до бюджету.

Основи прибуткового оподаткування населення. Категорії платників податку. Сукупний оподатковуваний дохід як об'єкт оподаткування. Пільги з податку на доходи з фізичних осіб. Побудова шкали ставок оподаткування. Особливості оподаткування доходів громадян не за місцем основної роботи. Декларація про доходи громадян. Порядок проведення перерахунку податку на доходи з фізичних осіб. Оподаткування доходів громадян від підприємницької діяльності.

Платежі за ресурси. Майнове оподаткування. Єдиний митний тариф і державне мито. Місцеві податки і збори. Інші податкові платежі до бюджету.

ТЕМА 7. БЮДЖЕТ І БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Бюджет як економічна та юридична категорія. Об'єктивні передумови функціонування бюджету держави. Соціально-економічне значення бюджету. Бюджет як економічна категорія. Бюджет як централізований фонд. Бюджет як основний фінансовий план держави. Розподільча і контрольна функції бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання економіки. Доходи бюджету. Видатки бюджету. Бюджетна політика на сучасному етапі.

Структура і принципи побудови бюджетної системи. Поняття бюджетного устрою. Види бюджетів України. Зведений бюджет. Державний бюджет. Бюджети територіальних громад. Розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи. Бюджетні права органів державної влади і управління. Бюджетне регулювання. Поняття закріплених і регулюючих доходів. Дотації, субсидії, субвенції і їх роль в збалансуванні місцевих бюджетів. Бюджетні резерви.

Роль і призначення бюджетної класифікації. Бюджетна класифікація доходів, видатків бюджету, бюджетного фінансування, державного боргу.

Бюджетний процес. Поняття та основні елементи бюджетного процесу. Організація бюджетного планування. Порядок складання, розгляду, затвердження державного і місцевих бюджетів. Виконання бюджетів. Складання звітів про виконання державного і місцевих бюджетів та їх затвердження. Касове виконання дохідної й видаткової частин державного і місцевих бюджетів.

ТЕМА 8. МІСЦЕВІ ФІНАНСИ

Суть і склад місцевих фінансів. Роль місцевих фінансів у реалізації соціально-економічної політики адміністративно-територіальних формувань.

Фінансові ресурси місцевого самоврядування. Місцеві бюджети. Доходи і видатки місцевих бюджетів. Загальнодержавні податки і збори, закріплені за місцевими бюджетами. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Види неподаткових надходжень до місцевих бюджетів.

Склад і структура місцевих бюджетів. Видатки бюджетів територіальних громад на потреби місцевого самоврядування. Джерела надходжень та основні напрями використання. Фінансові ресурси інших органів місцевого самоврядування.

ТЕМА 9. ГРОШОВИЙ ОБОРОТ

Грошовий оборот. Сукупний грошовий оборот і оборот грошей у межах індивідуального капіталу. Основні суб'єкти грошового обороту: фірми, сімейні господарства, державні структури фінансові посередники. Структура сукупного грошового обороту. Грошовий обіг. Фіскально-бюджетний оборот. Кредитний оборот. Фінансовий оборот.

Основні сфери грошового обороту. Безготівковий грошовий оборот. Готівковий грошовий оборот. Співвідношення між готівковим і готівковим грошовим оборотом. Канали надходження грошей та їх вилучення з грошового обороту. Модель сукупного грошового обороту. Грошові потоки. Структура грошових потоків. Грошові потоки припливу та грошові потоки відпливу. Механізм балансування грошових потоків.

Грошова маса та її структура. Агрегатний метод класифікації функціональних форм грошей. Характеристика грошових агрегатів. Особливості побудови показників грошової маси в Україні.

Закони грошового обігу. Швидкість обігу грошей та фактори, що її визначають. Механізм поповнення маси грошей в обороті. Первинна емісія центрального банку. Вторинна емісія грошей комерційними банками. Грошовий мультиплікатор.

ТЕМА 10. ГРОШОВІ СИСТЕМИ

Поняття грошової системи та принципи її організації. Основні типи грошових систем, їх еволюція. Структура сучасної грошової системи Становлення грошової системи України. Методи регулювання грошового обороту.

ТЕМА 11. ІНФЛЯЦІЯ ТА ГРОШОВІ РЕФОРМИ

Теоретичні концепції інфляції: теорія «інфляції попиту», теорія «інфляції пропозиції», монетаристська теорія, теорія інфляції як багатофакторного процесу. Інфляція та дефляція.

Суть інфляції та її основні форми: повзуча, галопуюча, гіперінфляція, відкрита й закрита інфляція. Класичні, монетарні та загальноекономічні чинники інфляції. Інфляція попиту. Фіскальна інфляція. Інфляція витрат. Імпортна інфляція. Основні показники вимірювання інфляції. Методи регулювання інфляції. Дефляційна політика (регулювання попиту). Політика доходів.

Соціально-економічні наслідки інфляції. Особливості інфляційного процесу в Україні. Грошові реформи як радикальні заходи негативних соціально-економічних наслідків інфляції. Класифікація грошових реформ. Становлення нової грошової системи. Основні методи стабілізації валют: дефляція, деномінація, нуліфікація, девальвація, ревальвація.

Основні моделі грошових реформ. Грошові реформи формального типу. Грошові реформи конфіскаційного типу. Реформи паралельного (консервативного) типу. Грошові реформи в Україні.

ТЕМА 12. КРЕДИТ ТА КРЕДИТНА СИСТЕМА

Кредит як обов'язковий елемент сучасної економіки, як засіб ліквідації невідповідності між часом виробництва та часом обороту грошових коштів та засіб вирішення протиріччя між часовим осіданням коштів і необхідністю їх використання в господарстві. Кредит як економічна категорія і юридичне поняття. Розвиток кредитних відносин. Сутність та функції кредиту. Теорії кредиту. Принципи кредитування. Класифікація кредиту. Форми та види кредиту. Роль кредиту в розвитку економіки. Межі кредиту. Природа позичкового відсотка. Відсоток як ціна капіталу та як плата за втрату ліквідності. Види відсотка. Облікова ставка відсотка як інструмент регулювання стану фінансового ринку. Причини коливання ринкової ставки відсотка. Призначення державного, банківського, комерційного та споживчого кредиту.

Поняття «кредитна система». Розвиток кредитної системи як наслідок розвитку грошово-кредитних відносин. Передумови формування та структурна схема побудови кредитної системи. Функції кредитної системи. Поняття банківської та парабанківської системи. Виникнення банків та їх економічна сутність. Одно- та дворівневі банківські системи. Центральний банк та його роль в економіці. Функції Центрального банку та його повноваження. Сутність, походження та види комерційних банків. Склад парабанківської системи. Характеристика, функції та види спеціалізованих кредитно-фінансових установ.

ТЕМА 13. ВАЛЮТА ТА ВАЛЮТНІ СИСТЕМИ

Поняття валюти. Призначення та сфера використання валюти. Види валюти: національна, іноземна, колективна. Суть та види валютних відносин. Валютний курс, його функції. Порядок визначення валютних курсів. Регулювання валютних курсів. Валютна інтервенція. Валютний демпінг. Дисконтна політика. Девальвація та ревальвація. Режим валютного курсу в Україні. Конвертованість валют.

Валютний ринок: суть та основи функціонування. Об'єкти та суб'єкти валютного ринку. Структура валютного ринку. Валютні операції. Види валютних операцій. Котирування валют. Валютні ризики та методи валютного страхування.

Валютне регулювання: суть та необхідність. Механізм регулювання валютного курсу: девальвація, ревальвація, валютна інтервенція. Валютні системи: поняття, структура, призначення. Основні елементи валютної системи. Види валютних систем: національні, регіональні, світові. Еволюція світової валютної системи. Європейська валютна система. Розвиток валютної системи України. Платіжний баланс, його загальна характеристика та структура. Методи регулювання платіжного балансу.

Структура освітнього компоненту

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час здобувача, год.
1	2	3
<p>Розуміти сутність фінансів, їх функції, джерела формування фінансових ресурсів та напрямки їх використання.</p> <p>Аналізувати джерела фінансових ресурсів та оцінювати ефективність їх залучення.</p>	<p>Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль</p> <p>Лекція №1</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет фінансової науки. 2. Виникнення фінансів і їх генезис. 3. Сутність і відмінні ознаки фінансів. 4. Функції фінансів. 5. Призначення і роль фінансів. 6. Фінансові ресурси: суть, структура та види. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-5. Додаткові: 6, 8, 11. Інтернет-ресурси: 12-20.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет науки про фінанси. 2. Сутність і відмінні ознаки фінансів. 3. Функції фінансів. 4. Призначення і роль фінансів. 	5
	<p>Практичне заняття №1</p> <p>Питання / завдання до заняття.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні та економічні передумови виникнення фінансів. 2. Природа, сутність і роль фінансів. 3. Характерні ознаки і принципи фінансів. 4. Функції фінансів, їх взаємозв'язок. 	2
	<p>Практичне заняття №2</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансові ресурси: сутність, класифікація, джерела формування та напрямки використання. 2. Система фінансових відносин та їх структура. 3. Суспільна роль фінансів, їх вплив на розвиток суспільного виробництва. 4. Форми фінансового забезпечення, регулювання та стимулювання фінансових заходів. 	2
<p>Розуміти структуру фінансової системи. Її призначення тт. специфічні ознаки.</p> <p>Аналізувати складові</p>	<p>Тема 2. Фінансова система</p> <p>Лекція №2</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття фінансової системи, її структурна будова. 2. Основи функціонування фінансової системи. 3. Призначення і специфічні ознаки сфер і ланок фінансової системи. 	2
	<p>Лекція № 3</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Функції фінансів. 	2

<p>елементи фінансової системи.</p>	<p>2. Характеристика будови фінансової системи України. 3. Управління фінансовою системою.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 4, 5. Додаткові: 7, 9, 10. Інтернет-ресурси: 12-18.</p>	
	<p>Самостійна робота здобувачів 1. Фінансовий ринок як забезпечуюча ланка фінансової системи. 2. Організаційна структура фінансової системи. 3. Вплив фінансової системи на темпи та пропорції розвитку економіки.</p>	5
	<p>Практичне заняття №3 Питання / завдання до заняття 1. Поняття фінансової системи та її структура. 2. Принципи організації фінансової системи. 3. Характеристика сфер і ланок фінансової системи України.</p>	2
	<p>Практичне заняття №4 Питання / завдання до заняття 1. Типи та види фінансових систем. 2. Економічна сутність і правові основи фінансової діяльності держави. 3. Роль та значення фінансових посередників для економічних країн.</p>	2
<p>Розуміти сутність фінансової політики та фінансового механізму.</p> <p>Характеризувати основні методи фінансового механізму</p>	<p>Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм Лекція №4 План лекції 1. Фінансова політика, її сутність, види і значення 2. Фінансовий механізм, його склад, структура та роль у реалізації фінансової політики 3. Фінансове планування і прогнозування 4. Управління фінансами і фінансове право. 5. Сутність, види та форми фінансового контролю.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-3, 5. Додаткові: 6-11. Інтернет-ресурси: 12-20.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів 1. Завдання і принципи фінансової політики. 2. Основні види та напрями фінансової політики. 3. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин.</p>	6
	<p>Практичне заняття №5 Питання / завдання до заняття 1. Сутність, ланки, умови результативності фінансової політики. 2. Поняття фінансового механізму та його складові елементи. 3. Правове забезпечення реалізації фінансової політики</p>	2

	<p>4. Система управління фінансами: суть, об'єкти, суб'єкти і функціональні елементи.</p> <p>Практичне зняття №6 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Повноваження державних органів влади в сфері управління фінансами. 2. Зміст, принципи, методи та завдання фінансового планування та фінансових планів. 3. Види, форми і методи фінансового контролю та їх класифікація. 	2
<p>Розуміти засади організації фінансів підприємницьких структур.</p> <p>Аналізувати джерела формування та напрямки використання фінансових ресурсів підприємницьких структур, тт. аналізувати фінансовий стан суб'єктів господарювання.</p>	<p>Тема 4. Фінанси суб'єктів господарювання Лекція №5 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна сутність і функції фінансів суб'єктів господарювання 2. Основи організації фінансів суб'єктів підприємництва реального сектору економіки 3. Фінансові ресурси підприємств, їх склад і джерела формування <p>Лекція №6</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування фінансових результатів діяльності підприємств. 2. Особливості організації і функціонування фінансів підприємств різних форм власності та видів діяльності 3. Фінанси громадських організацій і добровільних фондів <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-5. Додаткові: 8-11. Інтернет-ресурси: 12-20.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансові відносини суб'єктів господарювання 2. Фінансові ресурси підприємства, їх склад і джерела формування 3. Фінанси комерційних підприємств: їх види та зміст на них фінансової роботи 4. Особливості фінансів некомерційних підприємств 	6
	<p>Практичне заняття №7 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, функції, характерні ознаки фінансів підприємницьких структур. 2. Фінанси комерційних підприємств. 3. Фінансовий стан підприємства. 4. Особливості організації фінансів неприбуткових установ. Фінанси бюджетних організацій. 	2
<p>Розуміти склад системи державних фінансів.</p>	<p>Тема 5. Державні фінанси Лекція №7 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і призначення державних фінансів. 2. Система державних фінансів: склад і структура. 	2
		2

<p>Аналізувати структуру держаних доходів та державних видатків.</p>	<p>Лекція №8 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державні доходи, їх джерела і методи мобілізації. 2. Державні видатки, їх економічне та соціальне значення. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2-5. Додаткові: 7-10. Інтернет-ресурси: 14-20.</p>	
	<p>Самостійна робота здобувачів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система державних фінансів за їх ієрархічним рівнем — загальнодержавні й місцеві фінанси. 2. Державні фінанси як інструмент регулювання економіки. Фінансова політика в системі економічної науки. 3. Методологічні основи фінансової політики як системи діяльності. 	6
	<p>Практичне заняття №8 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, функції, передумови функціонування державних фінансів. 2. Фінансова політика в галузі державних фінансів на сучасному етапі. 3. Державні доходи: склад, структура, методи та джерела формування. <p>Практичне заняття №9 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і принципи організації державних видатків. 2. Класифікація державних видатків. 3. Методи фінансування державних видатків 	2 2
<p>Розуміти економічну сутність податків та їх призначення.</p> <p>Аналізувати динаміку податкових надходжень та характеризувати їх надходження до бюджетів.</p>	<p>Тема 6. Податки та податкова система Лекція №9 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна сутність і функції податків. 2. Елементи податку та їх характеристика. 3. Класифікація податків. <p>Лекція №10 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Податкова система держави і принципи оподаткування. 2. Організація податкової роботи та діяльність державної фіскальної служби. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2-5. Додаткові: 6-10. Інтернет-ресурси: 12-19.</p>	2 2

	<p>Самостійна робота здобувачів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і функції податків. 2. Класифікація податків, її ознаки. 3. Елементи системи оподаткування. 4. Податкова система: поняття, основи побудови. 5. Податкова політика в Україні та її зміст. 	6
	<p>Практичне заняття №10</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна сутність податків та їх призначення. 2. Функції податків. Принципи оподаткування. 3. Складові системи оподаткування. 	2
	<p>Практичне заняття №11</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види податків та їх класифікація. 2. Характеристика податкової системи держави. 3. Поняття і напрямки податкової політики. 	2
<p>Розуміти сутність бюджету і бюджетної системи.</p> <p>Аналізувати основні напрямки бюджетної політики.</p>	<p>Тема 7. Бюджет і бюджетна система</p> <p>Лекція №11</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Походження бюджету і його сутність. 2. Бюджетна система України та її структура. 3. Основи бюджетного устрою України. 	2
	<p>Лекція №12</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджетна політика: її зміст і напрямки. 2. Міжбюджетні відносини та їх види. 3. Бюджетний процес в Україні та його стадії. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-5. Додаткові: 6-11. Інтернет-ресурси: 12-20.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджет як економічна і правова категорія. 2. Економічна сутність доходів бюджету та їх класифікація 3. Видатки державного бюджету, їх класифікація. 4. Бюджетна система: поняття і принципи побудови 5. Бюджетна система України та її структура. 6. Поняття бюджетного процесу і його етапи. 6. Бюджетний дефіцит: види та шляхи скорочення. 	6
	<p>Практичне заняття №12</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура бюджетної системи і принципи бюджетного устрою. 2. Бюджетна політика. 3. Бюджетний механізм регулювання економічних і соціальних процесів у державі. 	2
	<p>Практичне заняття №13</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжбюджетні відносини. Види міжбюджетних трансфертів. 	2

	<p>2. Бюджетне планування і прогнозування: його завдання, методи та принципи.</p> <p>3. Бюджетний процес: його стадії і регламентування</p>	
<p>Розуміти засади організації та функціонування місцевих фінансів, їх інституційну структуру.</p> <p>Аналізувати доходи і видатки місцевих бюджетів.</p>	<p>Тема 8. Місцеві фінанси Лекція №13 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та основи організації системи місцевих фінансів. 2. Функції місцевих фінансів. 3. Інституційна структура місцевих фінансів. 4. Місцеві бюджети – основа місцевих фінансів України. 5. Доходи та видатки місцевих бюджетів. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2-5. Додаткові: 7-10. Інтернет-ресурси: 12-20.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місцеві фінанси в економічній системі держави 2. Місцеві бюджети - фінансова основа місцевого самоврядування 3. Збалансування місцевих бюджетів 	6
	<p>Практичне заняття №14 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні основи становлення та розвитку місцевих фінансів. 2. Сутність, склад, структура місцевих фінансів. 3. Доходи місцевих бюджетів, форми мобілізації та методи їх формування. 4. Склад і напрямки фінансування соціально-економічних потреб регіонального призначення. 	2
<p>Розуміти сутність грошового обороту, грошової маси та грошової бази.</p> <p>Аналізувати моделі сукупного грошового обороту.</p>	<p>Тема 9. Грошовий оборот Лекція №14 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність грошового обороту. 2. Характеристика основних сфер грошового обороту. 3. Моделі сукупного грошового обороту. 4. Грошова маса та грошова база <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2, 3, 5. Додаткові: 8-11. Інтернет-ресурси: 12-20.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закон кількості грошей, необхідних для обігу, його суть. 2. Механізм поповнення маси грошей в обігу. 3. Первинна емісія центрального банку. 4. Вторинна емісія депозитних грошей банківських установ. 5. Грошовий мультиплікатор. 	6

	<p>Практичне заняття №15 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та структура грошового обороту. 2. Грошові потоки та їх структура. 	2
	<p>Практичне заняття №16 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Грошова маса та методи її регулювання. 2. Швидкість обігу грошей та фактори, що її визначають 	2
<p>Розуміти сутність елементів грошової системи .</p> <p>Аналізувати основні елементи грошової системи та моделі сукупного грошового обороту.</p>	<p>Тема 10. Грошові системи Лекція №15 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та принципи організації грошових систем. 2. Основні елементи грошової системи та їх характеристика. 3. Основні типи грошових систем. 4. Державне регулювання грошової сфери як головне призначення грошової системи. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-3, 5. Додаткові: 6-11. Інтернет-ресурси: 12-20.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність створення грошової системи України. 2. Елементи грошової системи. <p>Основні типи грошових систем, їх еволюція</p>	6
	<p>Практичне заняття №17 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи формування грошової системи України. 2. Суть та роль біметалізму та монометалізму. 	2
	<p>Практичне заняття №18 Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості функціонування регульованих грошових систем. 2. Становлення та розвиток грошової системи України. 	2
<p>Розуміти сутність інфляції, способи її вимірювання.</p>	<p>Тема 11. Інфляція та грошові реформи Лекція №16 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та форми інфляції. 2. Методи регулювання інфляції. характеристика. 	2
<p>Аналізувати основні напрями проведення антиінфляційної політики.</p>	<p>Лекція №17 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть, класифікація та основні моделі грошових реформ. 2. Методи стабілізації національної валюти. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2-5 Додаткові: 8-11. Інтернет-ресурси: 12-20.</p>	2

	<p>Самостійна робота здобувачів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Антиінфляційні заходи уряду. 2. Особливості процесу запровадження національної валюти в Україні. 3. Грошові реформи як шлях оздоровлення та впорядкування грошового обігу, їх цілі, класифікація та призначення. 4. Грошова реформа в Україні 02-16.09.1996 р. 	6
	<p>Практичне заняття №19</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та соціально-економічні наслідки інфляції. 2. Характеристика основних форм інфляції 3. Методи державного регулювання інфляції. 4 Особливості проведення грошових реформ в Україні та інших країнах світу. 	2
<p>Розуміти сутність кредиту та кредитної системи та законодавчий матеріал щодо його функціонування.</p> <p>Аналізувати розрахований відсоток по кредиту, та розглядати з точки зору ціни капіталу та плати за втрату ліквідності.</p>	<p>Тема 12. Кредит та кредитна система</p> <p>Лекція №18</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та структура кредиту 2. Класифікація видів і форм кредиту. 3. Поняття кредитної системи та її побудова <p>Лекція №19</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика, функції та види спеціалізованих кредитно-фінансових установ. 2. Економічна сутність банків. Одно- та дворівневі банківські системи. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2-5. Додаткові: 7-11. Інтернет-ресурси: 12-20.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чи можна стверджувати, що банківські установи повноцінно виконують свої функції як суб'єкти кредитної системи? 2. Які чинники гальмують розвиток вітчизняного кредитного ринку? Які проблемні аспекти його функціонування Ви можете визначити (правова нерегульованість окремих аспектів, високий рівень валютизації, параметри кредитів тощо). 3. Загальні передумови та економічні чинники, що обумовлюють необхідність кредиту 4. Центральний банк як головний елемент кредитної системи. Виникнення та призначення центральних банків. 5. Склад парабанківської системи. Характеристика, функції та види спеціалізованих кредитно-фінансових установ. 	6
	<p>Практичне заняття №20</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття економічних меж кредиту, види, причини і наслідки їх порушення. Кредитні відносини в умовах інфляції. 2. Природа позичкового відсотка. Відсоток як ціна капіталу та як плата за втрату ліквідності. Види відсотка. Облікова ставка відсотка як інструмент регулювання стану фінансового ринку. 3. Призначення державного, банківського, комерційного, споживчого кредиту. 	2

<p>Розуміти сутність валютної системи, валютного ринку та законодавчий матеріал щодо його функціонування.</p> <p>Аналізувати розрахувати валютний курс та валютні ризики та аналізувати платіжний баланс.</p>	<p>Тема 13. Валюта та валютні системи</p> <p>Лекція №20</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та основні елементи валютної системи. 2. Валютний курс: поняття і методи регулювання. 3. Загальна характеристика та структура валютного ринку. <p>Лекція №21</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Валютна політика 2. Основні види валютних операцій. 3. Платіжний баланс, його зміст і роль у механізмі валютного регулювання <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2-5. Додаткові: 6-10. Інтернет-ресурси: 12-20.</p>	2
	<p>Самостійна робота здобувачів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Валютні ризики та методи валютного страхування. 2. Валютні системи, їх призначення, види та характеристика. 	6
	<p>Практичне заняття №21</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, структура, призначення і види валютної системи. 2. Валютні курси та конвертованість валют. 3. Міжнародні валютні відносини. 	2
	<p>Індивідуальне завдання</p> <p>Творчий проєкт / участь у наукових заходах</p>	37
ВСЬОГО:		180

III. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні джерела

1. Аранчій В. І., Бойко Л. М., Черненко Л. В. Гроші та кредит : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2020. 363 с.
2. Бандурка О. М., Глущенко В. В., Глущенко А. С. Гроші та кредит : підручник. 2-ге вид., допов. і перероб. Львів : Магнолія 2006, 2020. 368 с.
3. Глущенко А. С. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2021. 439 с.
4. Михайловська І. М., Ларіонова К. Л. Гроші та кредит : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 432 с.
5. Фінанси : підручник / [авт.: І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій, Р. А. Кулієв, Р. В. Пікус, О. Д. Рожко, О. В. Чеберяко, Т. В. Грищенко, Л. М. Демиденко, М. О. Кнір, О. В. Любка, Ю. Л. Наконечна, Є. А. Носова, Ю. В. Петленко та ін.] ; за ред. І. О. Лютого. Київ : Ліра-К, 2020. 728 с.

Додаткові джерела:

6. Михайловська І. М., Ларіонова К. Л. Гроші та кредит. Практикум : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 311 с. (Вища освіта в Україні).
7. Коровій В. В. Державна фінансова політика : монографія. Київ : КНТЕУ, 2021. 388 с.
8. Коць О.О., Ільчук П.Г., Якимів А.І. Фінансово-кредитне забезпечення власного бізнесу : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2023. 190 с.
9. Реверчук С.К. Грошово-банківські системи зарубіжних країн : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Львів : Магнолія 2006, 2023. 260 с.
10. Тарасюк М. В., Сушко Н. М., Микитюк І. С. Фінанси, гроші та кредит : опорний конспект лекцій. Київ : КНТЕУ, 2017. 172 с.
11. Тимохова Г. Б. Фінанси, гроші та кредит : навч. посіб. Київ : Кондор, 2019. 592 с.

Інтернет-ресурси:

12. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
13. Офіційний веб-портал Верховної Ради України URL: <http://sfs.gov.ua/>
14. Офіційний веб-портал Державної фіскальної служби України URL: <http://sfs.gov.ua/>
15. Офіційний веб-сайт Державної аудиторської служби URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
16. Урядовий портал URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua>
17. Офіційний сайт Національного банку України URL: https://exposk.com.ua/images/docs/2018/GovBonds_Presentation.pdf
18. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
19. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку URL: <http://www.ssmc.gov.ua>.
20. Офіційний сайт Світового банку в Україні URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>